

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Gerardjan Rijnders
Titel	Narciss
Jaar	2012
Uitvoering	Bellevue Lunchtheater / Gerardjan Rijnders

Copyright (C) 2012 by Gerardjan Rijnders

Narciss - Gerardjan Rijnders

actrice

hij heeft wel duizend keer de Hitlergroet gebracht duizend keer?

duizenden keren

tienduizend keer en dat komt aan hij heeft jou murw geslagen met die duizenden Hitlerweesgegroetjes hij kwam er mee weg en jij moest daar blij om zijn maar al die Heil Hitlertjes hebben jou murw geslagen zo simpel is dat maar zo simpel mag jij dat niet zien vind jij vind ik maar wie ben jij? daarover later daarover later? zo gaat dat al mijn hele leven: daarover later tienduizend keer de Hitlergroet daar wil jij het over hebben? jij! die gaven jou de nekslag had je maar een grappig accent sprak je maar Tukkers In het Tukkers daar moeten mensen altijd om lachen ABN om jou moeten mensen nooit lachen om jou lopen mensen een blokje om

7en daar zit je weer met al je briefjes waar jij een orde in aan moet zien te brengen van wie eigenlijk? om die orde uiteindelijk weer teloor te zien gaan denk jij iedere ochtend als je wakker wordt vol zelfhaat was ik maar als die Koffieleut aan het Naar- dermeer met haar chemische toilet haar kopjes koffie en gevulde koekjes en haar geratel aan het Naardermeer was ik maar zo simpel en ongecompliceerd maar nee dus tienduizend keer de Hitlergroet en nog steeds dreunen ze na hij was vijftien, zestien voor mijn part zeventien wat ik allemaal niet deed op mijn zeventiende op je negentiende bedoel je hoe bedoel je? hoe bedoel je 'hoe bedoel je?' jij was negentien en jij besloot hier heb ik niets mee te maken hij was hooguit zeventien en hij had niets meer te besluiten want anderen hadden al besloten dat hij daar alles mee te maken had dat kun je hem toch niet kwalijk nemen? nee, dat kan ik hem niet kwalijk nemen en dat is wat ik hem kwalijk neem dat ik hem dat niet kwalijk kan nemen redelijkerwijs
ik haat dat woord 'rederlijkerwijs'

...

hij kwam in Bergen Belsen Joden waren er niet meer alleen nog dode Joden maar hij kwam daar terecht alsof hij die leegte op kon vullen zoals hij dat later bleef proberen met zijn sentimentele praatjes tijdens

z'n wandelingen over de hei voor Human of de KRO, 'Kerkenpad'
liever luisterde jij naar Koffieleut aan het Naardermeer
met haar koffie en gevulde koekjes en haar praatjes over ratten, vossen,
reigers en riolen de heldendaden van haar Jan in het verzet Jan wel maar
hij... hij heeft jou verpletterd met zijn Ha-Ha's hij heeft jou verpletterd
maar niet zichzelf haat je hem? ik kan hem niet haten en dat haat ik
kwam je de trap af omdat je niet kon slapen lag hij smekend op z'n
knieën in zijn blote reet voor een jongen op de bank waar jij het ook
nog mee gedaan had dat kon je hem toch niet kwalijk nemen? wat kun
je hem nou kwalijk nemen
na alles wat hij heeft meegemaakt? wat had jij nou helemaal
meegemaakt? die man die man heeft zijn verdere leven zo ingericht dat
niemand hem ooit meer iets kwalijk kon nemen zelfs die tienduizenden
Heil Hitlers niet het was natuurlijk ook de tijd, toen de vrolijke vrije
flower-power jaargetijden alles moest maar kunnen alles was
bespreekbaar behalve als je echt iets wilde vragen als je echt iets wilde
weten dan was het, 'doe niet zo burgerlijk'

...

'ik kus je voeten, ik kus de palm van je hand, ik kus de muis van je
hand, ik lik je navel, ik lik je tepels, ik lik je oksels, je bips, je tweede
mondje'

getver, 'je tweede mondje' de beroemde schrijver met z'n twee schattige
dochtertjes schattig? verwende heksjes waren het, gifmengstertjes de
beroemde schrijver getrouwd en met twee schattige terroristjes als
dochtertjes stuurde liefdesbrieven aan het meisje de vrouw die later
jouw moeder zou worden een prachtige vrouw, studeerde Frans,
veelbelovend, talentvol

maar vooral een vrouw, een vrouw met voeten, handen, borsten een
navel, een bips en zelfs een tweede mondje

'Narcis' noemde hij haar 'Narcis' wie was hier nou eigenlijk 'Narcis' al
die kerels waren Narcissen ben jij soms Echo? Echo waarvan? hij was
weg van haar, de beroemde schrijver hij was weg van Narcis die later
jouw moeder zou worden zij was misschien ook wel weg van hem hij
was ook mooi en hij was heel lief en geestig en belezen en hij kende
iedereen en hij trakteerde haar op reisjes die geheim moesten blijven op
hotelletjes die geheim moesten blijven 'op rendez-vousjes in een klein

cafeetje, ach weet je, soms vergeet je wel een beetje gauw'... die geheim moesten blijven want hij had immers een vrouw en twee van die kutdochtertjes maar hij wilde scheiden van die vrouw dat zei hij steeds en hij wilde trouwen met die andere vrouw die later jouw moeder zou worden tenminste dat zei hij steeds ben jij die vrouw? dat bezwoer hij haar terwijl hij haar handen haar voeten, haar oksels, haar navel haar kuiten, haar borsten, haar tepels, haar oren, haar ogen haar haren, haar neus haar bips en tenslotte haar tweede mondje kuste om haar vervolgens uitpuddend te neuken in iedere opening die hij maar kon vinden hij wilde met haar trouwen bezwoer hij haar als hij die etters van dochtertjes maar kon blijven zien bezwoer hij haar totdat die andere vrouw, zijn wettige vrouw die hij nooit meer aanraakte de moeder van die verwende graftakjes een brief vond in zijn jaszak die hij daar expres in had laten zitten de lafaard!

durf jij dat? de lafaard! omdat hij wist dat zij die dag dat pak naar de stomerij zou brengen en dan altijd eerst de zakken controleerde een brief van die vrouw met de bips en haar tweede mondje die later jouw moeder zou worden en toen wist de beroemde schrijver niet hoe vurig hij haar de eerste vrouw, de wettige vrouw de moeder van die over een hele manege getilde dochtertjes bezweren moest dat hij natuurlijk nooit bij ze weg zou gaan

en dat hij natuurlijk meteen een eind zou maken aan die smerige verhouding met die andere vrouw, de vrouw met de bips de vrouw met het tweede mondje

de vrouw die later jouw moeder zou worden en zo geschiedde het dat die vrouw die later jouw moeder zou worden trouwde met de man die later jouw vader zou worden

de man van die tienduizend AH-Erlebnisse waar die toch eigenlijk ook niets aan kon doen lafaard! de beroemde schrijver heeft hem zelfs nog gezien

die man die later jouw vader zou worden en hij heeft de vrouw die later jouw moeder zou worden zelfs nog zijn goedkeuring gegeven om te trouwen met die... met die homo want dat was-ie dus ook nog en daar kon-ie dus ook niets aan doen had-ie daar dan iets aan moeten doen, die homo die later jouw vader zou worden? en die ook nog eens... dat was gewoon de tijdgeest alles moest kunnen alles was bespreekbaar dus was

niets meer bespreekbaar en het was een ontzettend aardige en mooie man

zei de beroemde schrijver en dat was, is, nou precies het probleem of is er geen probleem? maak jij het probleem? en is dat het probleem? maar wat is dan het probleem? ben ik het probleem bedoel je?

...

en daar zit je dan weer tussen je papiertjes in de hoop op enige orde waar je al nauwelijks meer op hoopt hoezo orde?

daar zit je dan weer tussen je papiertjes het probleem te zijn terwijl je geacht wordt in de chaos van al die papiertjes enige orde aan te brengen hoezo orde? hoe kan dat nou? hoe kan de dochter van de man die duizenden keren de Hitlergroet bracht niet allergisch zijn voor alleen maar dat woord: 'orde'? of is dat onzin? kan dat eigenlijk heel goed? is het eigenlijk niet alleen maar logisch dat de dochter van de man die duizenden keren uit volle borst 'Heil Hitler' heeft geroepen niet allergisch is voor het woord 'orde'? sorry voor de dubbele ontkenning snap ik niet 'snap ik niet' kennelijk heb jij iets met orde en als het begrip 'orde' kennelijk in jouw genen hoort te zitten dan ben jij het probleem, ja ik? ja

...

'wat zeur je nou, meisje?' hoe vaak jij dat al niet gehoord hebt 'wat zeur je nou, meisje?' toen je, bijvoorbeeld per se een bril wou ook al had je die niet nodig maar met een bril zag je er misschien wat interessanter uit meer als de dochter van die interessante, mooie, aardige man die wel duizend keer Heil Hitler had gezegd meer als de dochter van die o zo begaafde en veel te vroeg gestorven moeder met haar tweede mondje en een tumor in d'r kop meer in ieder geval dan dat wanhopige hoopje 'wie ben ik?' je kreeg die bril met vensterglas je kreeg eigenlijk altijd alles ook al zo gek-makend altijd moest er iets afgekocht hoezo eigenlijk? hij was toch zo ontzettend aardig en mooi en hij was toch diep door het stof gegaan? 'wat zeur je nou meisje?' je hoort het nog ik hoor het nog terwijl je zelf inmiddels moeder bent van een schattig dochtertje dat je soms wel de kamer uit kunt slaan ja, ik geef het toe, misschien ben ik wel het probleem maar wat is dan het probleem?

...

maar je bent toch ook altijd het probleem dat zich vanzelf altijd weer oplost? jij lag verkeerd vlak voor je geboorte zou een zware bevalling worden

maar net op tijd wist jij jezelf zo te draaien dat je er moeiteloos uitfloopte en zo ben je een groot deel van je leven er steeds weer uitgefloopt

examens die er hopeloos uitzagen: geslaagd audities die je verknoeid had: aangenomen de rij-instructeur die de dag voor het afrijden zei: 'als jij morgen net zo rijdt als nu zetten ze je binnen vijf minuten de auto uit' volgende dag: rijbewijs dus wat zeur je nou, meisje? jij redt je wel

dat weet je toch maar als ik me nou eens niet red? dat staat dan natuurlijk in geen enkele verhouding tot het leed dat hij heeft ondergaan de gedachte alleen al al dat leed dat hij heeft ondergaan als boete voor die duizenden Ha-Ha's op de SS-eliteschool in Valkenburg en later in Keulen boete in Kamp Bergen Belsen boete in Kamp Vught hij is geslagen, met gummiknuppels hij is gemarteld door achteraf maar al te goede Nederlanders hij heeft spitsroeden moeten lopen hij is uitgescholden zeventien! hij moest 'grammofoonplaatje draaien' zo heette dat gebukt rondjes lopen met één vinger op de grond ze moesten elkaar in elkaar slaan die NSB-kindjes ze moesten op handen en voeten rondkruipen ze moesten hun koppen tegen elkaar slaan ze moesten dierengeluiden maken ze moesten de Sijsjesberg afgraven om hem een paar meter verderop weer op te bouwen in het Gooi niet ver van het Naardermeer waar Koffieleut

dat monument uit die goeie ouwe tijd met haar koffie en haar gevulde koekjes alsof de geschiedenis alleen heel af en toe met z'n ogen knippert maar eigenlijk niet bestaat waar zij nog steeds vertelt daar aan het Naardermeer hoe de rat na een zeven minuten durende confrontatie met de kat 'zeven minuten is lang, hoor' 'ze keken elkaar alleen maar aan' 'maakte die kat een beweging, maakte die rat ook een beweging' 'maakte die rat een beweging, maakte die kat ook een beweging' 'zeven minuten lang' 'prachtig!' hoe de rat ineens anderhalve meter de lucht insprong en in die sprong zich ook nog eens omdraaide 'alleen maar om indruk te maken op die kat!' 'en de rat schoot er vandoor en die kat erachteraan' 'hoe het afgelopen is dat weet ik niet' 'dat heb ik niet

kunnen zien' nee, hoe het afloopt heeft nooit iemand willen zien maar jij zag het wel al had je een bril met vensterglas en al wilde je het helemaal niet zien

... zijn vader, jouw grootvader, heeft als één na grootste landverrader vijftien jaar in de gevangenis gezeten hij lag aan de ketting zijn tanden zijn er uitgeslagen en je tante, ook een Nassiwijf, moest zich naakt met haar benen wijd vertonen ben je daarom actrice geworden? om te boeten voor wat hun is aangedaan? ik? 'meisje toch, wat zeur je nou?' 'bij jou komt alles altijd toch weer goed?' 'bij je geboorte al' 'net op tijd heb je je omgedraaid en floep daar was je' ja maar waar? en wie? of mag je dat niet vragen? stel je je dan aan? waar? wie? terwijl je vader toch zo ontzettend... 'grammofoonplaatje draaien' een van zijn vele minnaars gaf jou ooit een cadeautje een stropdas! ontzettend lief... bedoeld had ik me daaraan moeten opknopen? ja dat ga je dan denken 'niet zo burgerlijk' 'we zijn eindelijk vrij' vrij? of mag je dat niet denken? en waarom dan niet?

...

lieve tante je bent dood op je crematie mocht niemand spreken uit angst voor 'ontmaskering' je hele leven was je eigenlijk 'ondergedoken' je meisjesnaam, ook de mijne hield je voor je wat dapper dat je het je vriend vlak voor je dood toch nog hebt verteld altijd maar breien, haken en naaien altijd zag je er prachtig uit 'wel zelfgemaakt, hoor!' erover praten was eigenlijk raar voor je een beetje vies 'laat maar, laat maar' je hebt bij mensen schoongemaakt je bent weer overeind gekrabbeld getrouwd je bleef dochter-van en lid-van je hebt altijd volgehouden dat je niet fout was maar jullie hebben toch Joden weggehaald? Ja, maar die waren heel vervelend, hoor de schuld die ze je aan wilden praten was niet te bevatten die heb je alleen maar zo dapper mogelijk gedragen het was aan je prachtige zelfgemaakt kleding af te zien gelukkig was daar dat kleine meisje dat naar je luisterde ze had geen moeder die had jij voor haar moeten zijn maar zij werd eigenlijk de jouwe 'vertel maar' 'nee, je zeurt niet' jij hebt je opgeofferd, jij hebt geboet nooit een cent verspild je hebt gedaan wat hoorde voor je gezin gezorgd en dat riep weer irritatie op 'koop eens wat voor jezelf' 'lees eens een boek' 'in plaats van de hele tijd te

breien' hoe meer je je best deed, hoe meer irritatie je opriep met al dat breien, dat haken, dat naaien en natuurlijk geen boek wat had er in dat boek ook moeten staan? het moment dat jij je moest vertonen naakt, de benen wijd? dat jij je moest vertonen aan al die Nederlanders die niet fout zijn geweest? daar moet ik vaak aan denken dat wil ik eigenlijk niet uit respect voor jou maar toch... was er oogcontact? en met wie? zag je alleen maar haat? of ook 'meisje toch' ik voelde uiteindelijk je verbittering je mondhoeken naar beneden bijna tot je kaaklijn mond stijf dicht sommigen zeggen dat je al verbitterd was omdat je niet mocht studeren Hitler hield niet van gestudeerde vrouwen ook niet van make-up trouwens ook niet van vlees wel van honden en van orde zeggen ze en daar zit je dan met al je papiertjes teneinde enige orde... sorry wat sorry? ik doe het gewoon wat doe jij gewoon? daar kom je nog wel achter

...

deed je maar iets, iets... iets buiten de geschiedenis om iets schuldeloos iets leuks met theezakjes bijvoorbeeld er zijn er die zich daar geheel in kunnen verliezen die zich daar helemaal in kwijt kunnen je vindt ze zelfs op marktplaats.nl niet die mensen maar die theezakjes hoe ze daar creatief mee aan de slag zijn gegaan kon jij dat maar natuurlijk kun jij dat

maar jij staat daar boven zinloze flauwekul, vind jij maar intussen? wat komt er intussen uit jouw handen, jouw mond?

bittere verwijten en zelfbeklag al even zinloos natuurlijk heb jij gevoel voor humor maar om de een of andere reden lijken mensen dat niet te willen geloven als jij bijvoorbeeld zegt

'ik heb een pak tucjes leeg gegeten en daarna ben ik er één gaan doen' dan kijken ze je aan met een blik van... ik ga het gewoon doen wat? een tukje? zul je wel zien

...

'wij zijn hier niet om het twee-jarig bestaan van het NAF te vieren, maar om te midden van de zwaar woedende oorlog te vieren... : de feestdag van den arbeid. arbeiders zijn allen die hun gaven van hoofd en hand in dienst stellen van den gemeenschap.'

wat nou weer? 'zooals elke Eerste Mei de poort opent voor de

lente, zoo zal ook deze Eerste Mei de poort openen, waardoor wij tot de overwinning van het socialisme, dat Europa beheerschen zal, zullen ingaan.'

dat was grootvader de vader van jouw vader de vader van een zoon die aan het Oostfront sneuvelde de vader van je tante betrok een villa in Laren geroofd van afgevoerde Joden en niet eens zo ver van dat Naardermeer van Koffieleut met haar koffie en haar koekjes haar eco-toilet haar ratten, haar katten wat heb ik met die man te maken? kennelijk heb jij alles met die man te maken hoezo? is toch duidelijk? hij heeft je vader opgevoed heeft 'm die duizend weesgegroetjes ingestampt waar-ie dus helemaal niets aan kon doen? nee hij had toch op z'n minst... hij had toch op z'n minst... alles was toch bespreekbaar? ja? ik ga nu heel erg hard huilen kun je doen kun je ook niet doen wil je huilen?

ja huil dan kan ik niet

...

toen jouw vader jou je was net zes meenam naar het kerkhof om het graf van je moeder te bezoeken om de steen te bekijken op dat graf toen vroeg je:

'maar ligt ze nu echt onder die steen?' 'in de grond?' 'in die kist?' 'die kist met al die bloemen?'

'ook de bloemen van de beroemde auteur?' je huiverde 'nee', zei je vader 'daar ligt alleen haar lichaam'

'haar ziel, zij zelf, is ergens anders' 'waar dan?' 'dat weten we niet' 'sommige mensen zeggen: in de hemel' 'andere mensen zeggen: overal' 'niemand die het weet'

'al zeggen sommige mensen dat ze het zeker weten' 'die moet je altijd wantrouwen' 'wantrouwen, is dat zoiets als trouwen?' 'nee, eerder het omgekeerde'

'maar we kunnen mamma toch gewoon bellen?'

'bellen?' 'ja, op al die graven staan telefoonnummers' 'ook bij haar' 'kijk maar, allemaal cijfers' van jaartallen had je nog nooit gehoord nee en nu ben je eraan verslaafd '44: Goethe in Keulen '45: Bergen Belsen '46: Vught '55: Boekenbal '56: Hongaarse opstand '60: geboren, met pijn en moeite, maar toch... allemaal jaartallen, allemaal 'nummer onbekend'

...

‘Christ ist erstanden aus dem verwesen Schuss’ of zoiets hij mocht meedoen aan een uitvoering van Faust op die elite-partijschool in Keulen de echte Faust natuurlijk van Goethe niet een of andere Sesamstraatbewerking voor hangkleuters en randmongolen die werden namelijk meteen afgemaakt nee, Goethe, puur, van smetten vrij hij was de jongste deelnemer Goethe? nee hij vanwege zijn zuivere jongenssopraantje misschien was hij net vijftien alle anderen waren ouder die werden nog geen jaar later naar het Oostfront gestuurd om daar te sterven die loepzuivere Faust was de mooiste periode in zijn leven altijd als hij het erover heeft over die loepzuivere blonde kereltjes die zinloos zouden sterven altijd moet hij huilen verder heb je hem nooit zien huilen zelfs niet toen jij zonodig een bril met vensterglas moest hebben aandacht moest hebben en toch hield je van hem misschien juist wel daarom je kon het je heel goed voorstellen zijn verdriet over die gesneuvelde, blonde... zijn verdriet over het verlies van misschien wel zijn eerste misschien wel zijn grootste liefde je kunt je van alles heel goed voorstellen misschien is dat wel wat je dwars zit dat je je van alles heel goed kunt voorstellen dat je je van alles zo verschrikkelijk goed hebt moeten kunnen voorstellen al dat begrip al die empathie al dat inzicht maar intussen was je jezelf aan het wegstrepen aan het wegpoetsen je loste op in al dat begrip je verdronk in al dat begrip daar ga ik iets aan doen! wat dan? wacht maar af

...

en toen dacht je ‘ik zoek hem gewoon op’ ‘gewoon’ je ging op zoek naar de man die je moeder bezworen had met haar te zullen trouwen maar daar uiteindelijk te laf voor was hij had immers die etterbakjes van dochttertjes toen al volleerde hoeren waar zijn meesterwerk over zou gaan en dus drijft hij haar-die-jouw-moeder zou worden in de armen van de-man-die-jouw-vader zou worden maar die nooit jouw vader had mogen worden vind jij vind ik helemaal niet de man met z’n tienduizend weesgegroeitjes maar zij hield van hem en hij hield van haar ja, hij hield van haar zoals jij houdt van je vlierbessenjam

zoals jij van je ellende houdt zoals jij je ellende koestert zoals jij je jaartallen koestert '44: Goethe in Keulen
'46: Goethe in Vught '90: Goethe in 'Onderweg-naar-Morgen' want dat deed-ie ook nog. hij pakte je je werk ook nog 's af dacht je je eindelijk van zijn aandacht te verzekeren door het toneel op te kruipen de camera te zoeken en wat deed hij? de ijdeltuit? hij kroop ook het toneel op hij stal die camera nee! wel! hij moest zo nodig ook het toneel op hij moest en zou ook voor die camera als zijn dochter dat... de klootzak nee! je ging op zoek naar de beroemde schrijver en je vond hem met gemak voor jonge meisjes was de beroemde schrijver maar al te vindbaar de beroemde schrijver die eigenlijk jouw vader had moeten zijn maar die jouw vader nooit zou kunnen zijn want je had al een vader die van de duizenden weesgegroeitjes dus wie hoopte je dan te vinden toen je het bed met hem deelde? het was een lieve man het was een lieve man, ja en jij was negentien en hij al bijna zeventig wie hoopte je te vinden? mijn moeder? die was al jaren alleen maar telefonisch onbereikbaar mijn vader? die was nog niet Onderweg-naar-Morgen maar wel al helemaal in vandaag en iedereen vond hem een held zo aardig, zo mooi, zo open, zo dapper jij ook en dat was het probleem helden zijn onmogelijk je kunt ze alleen op krantenpapier kussen gaan je lippen van bloeden met bloedende lipjes verliet je het huis van de beroemde auteur de dag voor kerst tijdens de kerst was er voor jou geen plaats in zijn herberg maakte je plaats voor een zwarte koningin moest je plaats maken voor een zwarte koningin een andere minnares een zwarte minnares paste beter bij een witte kerst voor haar moest jij wijken en dat deed je dus zoals je dat altijd hebt gedaan dat slikte je zoals je ook zijn 70-jarige zaad geslikt had voorzover aanwezig moet ik medelijden met je hebben? hij was heel lief ja, iedereen is lief als het zo uitkomt ik niet nee? nee

Why is it so That I've always been the one who must go
That I've always been the one told to flee
When it fact you were the one long ago
Actually in the drifting white snow
You left me
So put up your fists and I'll put up mine
No running away from the scene of the crime
God's chosen a place Somewhere near the end of the world
Somewhere near the end of our lives

But 'til then no, Daddy, don't be surprised If I wanna see the tears in your
eyes Then I know it had to be long ago Actually in the drifting white snow
You loved me tekst: Rufus Wainwright
ze brengt de Hitlergroet